Држава лопова

Пише: Младен Ђорђевић
понедељак, 16 новембар 2009 12:08

Србија се гуши у системском криминалу и безакоњу, и бројни су примери домаћег лоповлука, од ситног варања државе до разулареног криминала који систематски уништава друштво. Бројни су појединци које ни једна афера није угрозила, и који уместо да се нађу иза решетака, мирно уживају у свом стеченом богатству и утицају. Понекад је казна криминалцима стизала из њихових сопствених редова, док је у исто време држава своје институције подредила њиховој заштити и даљем увећавању сумњиво стеченог капитала.

Афере се ређају једна за другом, а власт пречесто државну имовину користи као плен идеалан за исисавање капитала. Пример Нафтне индустрије Србије одлично сведочи о системском криминалу, пошто је и последњи ревизорски извештај компаније „Ернест и Јанг“ потврдио да је НИС у 2008. пословао са губитком од око осам милијарди динара. Међутим, бивше руководство НИС-а потписало је завршни рачун за 2008. по коме је НИС пословао у плусу 2,3 милијарде динара. Приказивање лажних података је кривично дело, али је Милош Сарамандић, који је потписао документ, касније постављен за директора у „Панонским електранама“ у
саставу ЕПС-а, а надлежни су одмах ставили до знања да им, по свему судећи, не пада на памет да покрену питање одговорности за овај скандал. Министар економије Млађан Динкић хладно је саопштио да је за губитак надлежно Министарство финансија, док министар енергетике Петар Шкундрић још хладније саопштава да Србија нема апсолутно никакве обавезе, како је навео, јер је држава купцу дала на увид све релевантне чињенице па је је “Гаспромњефт” купио НИС у виђеном стању. Према томе, Русима изгледа нико није крив што нису гледали шта купују – можда и јесу, и зато платили 400 милиона евра – а минус од осам милијарди динара ће највероватније ићи на терет НИС-а, односно грађана Србије.

Рекло би се да држава понекад делује, бар у случају „саобраћајне мафије“, чији су чланови пре неколико дана осуђени за злоупотребе у наплати путарине. Припадници ове групе оштетили су државу за 6,5 милиона евра, због чега су осуђени на укупно 131 годину и 10 месеци затвора. Свима је наложено и да солидарно врате присвојени новац, али много значајније од пресуде је образложење председника Судског већа Владимир Вучинића, који је саопштио да је током процеса утврђено да су организатори групе била и друга непозната лица, која нису обухваћена оптужницом и којима је ишло 40 одсто новца. Судија је истакао да је осуђена група морала имати и организаторе у Београду који нису откривени, а поводом тога треба напоменути да су током процеса три члана саобраћајне мафије извршила самоубиство, можда и зато што су превише знали.

Случај друмске мафије показује трулеж данашњег система, али да и од лошег има и горе, показује недавни епилог „афере цитостатик“. Читаоци се вероватно и не сећају да је реч о организованој групи, чланова бившег ЈУЛ-а, који су шверцовали цитостатике лошег квалитета и продавали их по надуваним ценама, које су увећане за тадашњих 334.566 немачких марака. Процес против ове групе био је један од првих после промена 2000. године, а према првој пресуди из децембра 2005. шесторо од 12 оптужених осуђено је на укупно 22 године затвора, док су остали ослобођени. Због овога је Врховни суд Србије у октобру 2008. укинуо првостепену пресуду и вратио предмет на ново суђење. Међутим, на поновном процесу, који је завршен у протекли понедељак, сви актери афере су одлуком Окружног суда ослобођени. У овај случај је био укључен и богати бизнисмен Радослав Секулић, који је у августу 2008. био изабран и за председника општине Ивањица, а за памћење је остало његово оправдање за овакву „трговину“ лековима за најтеже болеснике. Секулић је, наиме, тврдио да су „фризирани“ рачуни за цитостатике били једини начин да поврати новац којим је купио видео бим за потребе Конгреса СПС-а.

Сва три случаја показују континуитет криминала у држави од 90-их до данас. Често се говори да је Србија ушла у 21. век без дефинисаних граница и без државне и националне стратегије, али то, чини се, није ни потребно. Није више важно каква ће и колика ће бити Србија док у њој може да се краде, а уместо грађанске и националне, за протекле две деценије створена је држава лопова.